

LETO VII.

2

februar

1981

glasilo szdl
občine
logatec

Logaške NOVICE

Ob 71 letnici rojstva Edvarda Kardelja

Edvard Kardelj, najbližji Titov sodelavec, se je globoko zapisal v odovino Slovencev, vseh jugoslovanskih narodov in vsega naprednega človeštva. Zapisal se je s svojo izjemno analitično in teoretično osebnostjo, da prodira v stvarne družbene tokove, da odkriva zakonski razvoja socializma, posebno naše družbe in da pronicljivo razloži zgodovinsko možno zaradi spreminjanja stvari.

Nasproti drobtinčarskemu politikanstvu je Kardelj uveljavil načelno politiko, katere poslanstvo je socialna emancipacija in oblikovanje obodne skupnosti ljudi. Takšno politiko je možno uresničiti samo s

vezovanjem dela in odločanja o upnih zadevah. »Politika ne more biti ločena,« tako je pisal, »od dela interesov delovnih ljudi; politika mora ustvarjati poklica politikov, karveč mora biti – tako kot praksa, so tudi kot znanost in teorija – iz neposrednih in dolgoročnih interesov delovnih ljudi v njihovem ruženem delu in uresničevanju hovih individualnih in kolektivnih interesov na vseh področjih družne kulturne uveljavitve človeka.« Zoper tradicionalni politični monopol, pa najsi se pojavlja v množstranski preobleki ali v državno-stniški izvedbi, postavlja Kardelj ncept politike kot sestavnega la samoupravljanja in kot izpenke iz združenega dela, politični enos pa pojmuje kot proces demopolizacije odnosov med ljudmi družbenimi skupinami. Politika je nj spreminjanje stvari, spreminjanje stvari pa osvobajanje človeka in njegovega dela. Politika naj izhaja cel človeka in njegovih potreb in se ača k potrebam človeka.

Takšen odnos do politike temelji Kardeljevi globoki zakoreninjenosti v konkretnih interesih delovnih ljudi, delavcev, kmetov, inteligence. Ta zasidranost v svetu dela ustvarjanja je bila in ostala stalnica Kardeljeve misli in dejanja. Ta zasidranost v množicah, ta poslušnost, njihove zgodovinske potrebe, se pokazal, ko je daljnovidno zasnoval Manifest novi Komunistični partiji Slovenije, kjer je z globokim ogledom v naloge, ki so bile revolucionarne in narodnoosvobodilne, hkrati, opredelil program akcije agresivnih sil slovenske družbe. Takšna zasidranost v množicah je iz njegovih spisov o graditvi

meljnih organov ljudske oblasti med narodnoosvobodilno vojno. Isti h povezanosti z množicami napolnjuje njegove prve spise o ljudski demokraciji. Velika vera in zaupanje v množice je bila temelj njegove usmiljene kritike birokratskih pačenj socializma njegove kritike kalizma in odpora zoper imperializem in vsakršen hegemonizem. iz zaupanja v ustvarjalne moči delavskega razreda in množic sploh kčila – ob naslonitvi na teoretično marksistično misel in revolucionarno izkušnjo – tudi njegova koncepcija socialističnega samoupravljanja, ki je brez dvoma njegov najpomembnejši prispevek k teoriji in

praksi socializma. Kardelj je odločno zavračal tiste, ki razglašajo samoupravljanje za utopijo. V samoupravljanju je videl eno izmed bistvenih zakonitosti prihodnjega obdobja. Samoupravljanje je svoboda delavca – proizvajalca materialnih dobrin. Samoupravljanje pa je tudi svoboda ustvarjalca kulture – znanosti. Samoupravljanje je most, ki povezuje fizično in umsko delo; je sredstvo, preko katerega politika postaja kultura, kultura pa politika, v katerem se postopoma briše nasprotje med človekom kot nosilcem ekonomskih in človekom, kot nosilcem političnih funkcij, v katerem se postopoma presega prepad med zasebništvom partikularnih interesov in univerzalizmom splošnega interesa.

Takšno samoupravljanje še ni pri nas stvarnost, vendar tudi niso samo sanje. To je proces, ki se je začel uresničevati, ki se sicer še marsikje opoteka, a vendarle napreduje in to tembolj, kolikor bolj se vsi skupaj zavedamo njegovega zgodovinskega pomena. Sodobna družbena praksa ne samo pri nas, ampak čedalje bolj v vsem svetu potrjuje moč ideje samoupravljanja in s tem tudi pravilnost Kardeljeve samoupravne misli. Ta izkušnja in nova teoretična zavest, ki se v specifičnih oblikah razvoja na vseh kontinentih, tudi potrjuje, kako globokega pomena je Kardeljeva koncepcija družbene lastnine kot protislovne kategorije, ki pomeni proces preraščanja lastniškega monopola, tudi tistega, katerega nosilec je država. Kardelj je z razsvetljljivo protislovij lastnine v prehodnem obdobju in z razkrivanjem protislovij družbenoekonomskih odnosov sploh v tem razdobju dal socialističnim silam močno orožje za dejansko socializacijo ekonomije in s tem odpiral realno zgodovinsko perspektivo podružbljanja politike.

Edvard Kardelj ni več navzoč v našem neposrednem delu, ni pa ugasnil plamen marksistične misli, ki odkriva nove perspektive socializma pri nas in v svetu. In s to mislijo kakor tudi z živim zgledom revolucionarnega poguma bo Edvard Kardelj živel med nami in v nas. Njegova misel nas dviga k pokončni hoji kot Slovence, kot Jugoslovane, kot socialiste in komuniste, kot državljane tega sveta. To pokončnost pa bomo lahko trajno ohranili, če

bomo spodobni ne samo ohranjati, marveč tudi razvijati marksistično misel, naše družboslovne discipline in publicistiko, na tisti podlagi, ki jo je ustvaril Edvard Kardelj.

Franc Jerina

Pomembne obletnice naše politične in kulturne zgodovine v letu 1981

7. januar: **75-letnica prvega kongresa srbskih socialistov iz Ogrske** (7.-8. 1906). Na kongresu so sprejeli organizacijska pravila srbskega oddelka socialnodemokratske stranke Ogrske.
9. januar: **125-letnica rojstva Stevana Mokranjca** (9. 1. 1856, Negotin - 28. IX. 1914, Skopje). Klasik jugoslovanske glasbene narodne smeri. Njegova ustvarjalnost pomeni najpomembnejše obdobje v srbski glasbi XIX. stoletja.
9. januar: **125-letnica rojstva Anton Aškerca** (9. 1. 1856, Globoko pri Rimskih Toplicah - 10. 6. 1912, Ljubljana). Duhovnik, pesnik, najpomembnejši predstavnik slovenske epske napredne poezije.
13. januar: **175-letnica rojstva Jovana Sterije Popovića** (13. 1. 1806, Vršac - 9. 3. 1856, Vršac). Književnik in organizator kulturnega življenja v Srbiji (1842-1848). Poznan komediograf. **125-letnica smrti: 9. 3. 1981.**
21. januar: **100-letnica rojstva Ivana Ribarja** (21. 1. 1881, Vukmanić pri Karlovcu - 2. 2. 1968, Zagreb). Pomemben jugoslovanski politik, predsednik AVNOJ, ljudske skupščine FLRJ itd.
- marec-april: **60-letnica Labinske republike** (2. 3. - 8. 4. 1921). V začetku februarja 1921 so se kmetje v jugovzhodni Istri na Praštni uprli fašistom. Hkrati so rudarji iz Raše dvignili k uporuh Labinščino. Upor se je začel s splošno stavko rudarjev.
27. marec: **40-letnica demonstracij v Jugoslaviji, proti pristopu k trojnemu paktu** (25. - 27. 3. 1941.)
6. april: **40-letnica napada Nemčije, Italije, Madžarske in Bolgarije na Jugoslavijo** (aprilska vojna 6. - 18. IV. 1941).
20. april: **75-letnica rojstva Veselina Masleše** (20. IV. 1906, Banja Luka - 14. VI. 1943, Sutjeska). Pomemben aktivist KPJ in publicist; narodni heroj.
27. april: **40-letnica ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda**. KP Slovenije je s predstavniki krščanskih socialistov, levega krila Sokola in naprednih kulturnih delavcev ustanovila Protimperialistično fronto, kasneje imenovano Osvobodilno fronto (OF).
29. april: **75-letnica rojstva Vanje Radanša** (29. IV. 1906, Vinkovci - 24. IV. 1975, Zagreb). Kipar, slikar in grafik, član JAZU. Eden največjih sodobnih hrvaških kiparjev in med najoriginalnejšimi osebnostmi jugoslovanske moderne umetnosti.
- maj: **75-letnica splošne stavke delavcev Bosne in Hercegovine**. Splošna stavka je bila prelomnica v zgodovini delavskega gibanja in splošni borbi Bosne in Hercegovine proti okupaciji Avstro-Ogrske.
- maj: **40-letnica majskega posvetovanja KPJ v Zagrebu (1941)**. Posvetovanja so se udeležili delegati partijskih vodstev iz vseh pokrajin razen Makedonije. Posvetovanje je bilo pomembno pri pripravah za vstajo jugoslovanskih narodov in narodnosti proti okupatorju.
3. maj: **100-letnica smrti Josipa Jurčiča** (4. III. 1844, Muljava - 3. V. 1881, Ljubljana). Pomemben slovenski pripovednik, dramatik in novinar; avtor prvega slovenskega romana in prve slovenske realistične povesti: ljudski tribun.
13. maj: **100-letnica rojstva Dimitrija Tucovića** (13. V. 1881, Gostilje pri Titovem Užicu - 20. X. 1914, Lazarevac). Socialist in publicist, med najpomembnejšimi borci delavskega gibanja na Balkanu in velika osebnost jugoslovanskega socialističnega delavskega gibanja.
- maj-september: **150-letnica prve tiskarne v osvobojeni avtonomni kneževini Srbiji (1831)**. Državno tiskarno v Beogradu so nabavili ob koncu leta 1830 v Petrogradu, v Beograd je prispela 21. V. 1831. Obratovati je začela septembra istega leta. Najprej se je imenovala Knjaževsko srbska pečatnja, nato se je večkrat preimenovala. Današnje ime je Beogradski-izdavaško grafički zavod. Prva tiskarna v Beogradu pa je bila ustanovljena leta 1552.

27. junij: **40-letnica odloka CK KPJ o ustanovitvi glavnega štaba narodnoosvobodilnih partizanskih odredov Jugoslavije (1941)**. Mandanta GS NOPOJ je bil imenovan Josip Broz Tito.
- julij: **40-letnica ustanovitve prvih organov ljudske oblasti (julijevember 1941)**. Prvi organi ljudske oblasti so bili organizirani juliju in avgustu 1941 na osvobojenem ozemlju in so imeli različne nazive: odbor narodne osvoboditve beranskega okraja v Crni Gori je bil izvoljen 21. VII. 1941; v Krupnju v Srbiji je bil ustanovljen okrajni narodnoosvobodilni odbor 5. IX. 1941; v Sloveniji je bil ustanovljen slovenski narodnoosvobodilni odbor 17. IX. 1941; v Srbiji je bil ustanovljen narodnoosvobodilni odbor 17. IX. 1941; v Sokolcu v vzhodni Bosni izvoljen narodnoosvobodilni odbor; 17. XI. 1941 je bil v Užicu ustanovljen glavni narodnoosvobodilni odbor Srbije.
3. julij: **60-letnica ustanovitve Rdeče sindikalne internacionale**. Rdeča sindikalna internacionala (1921-1937) je bila ustanovljena na IV. svetovnem kongresu 3.-19. VII. 1921 v Moskvi.
4. julij: **40-letnica vstaje jugoslovanskih narodov (1941) v Beogradu**. Vstaja je bila 4. VI. 1941 zgodovinska seja razširjenega politbiroja CK KPJ pod vodstvom generalnega sekretarja Josipa Broza Tita, na kateri so sprejeli sklep o vstaji jugoslovanskih narodov. Vstaja je bila izvoljena v Crni Gori - 13. julija; v Sloveniji - 22. julija; v Hrvatski - 27. julija; v Bosni in Hercegovini - 27. julija; v Makedoniji - 11. oktobra.
10. julij: **125-letnica rojstva Nikole Tesla** (10. VII. 1856, Smiljan pri Metkoviću - 7. I. 1943, New York). Znanstvenik in iznajdatelj svetovnega velikega vesela s področja elektrofizike in elektronike.
- Poletje: **75-letnica žetelaških (žetvenih) stavk v Vojvodini poletje 1906**. V mnogih vaseh in mestih Vojvodine so se začela močna gibanja žetelaških in drugih stavk (stavka železničarjev in društev) leta je bila v okviru sindikalnega gibanja in SPD Ogrske ustanovljena zveza kmetijskih delavcev v Vojvodini kot sindikalna strokovna organizacija kmetijskih delavcev.
- september: **60-letnica ustanovitve neodvisnih sindikatov (1921)**. Na IV. svetovnem kongresu KPJ so bili ustanovljeni neodvisni sindikati, revolucionarni delavski sindikati. Predstavniki 12 strokovnih zvez so ustanovili v Beogradu 14. IX. 1921 na tajni konferenci medvezni sindikalni odbor Jugoslavije kot začasno centralno instanco neodvisnih sindikatov.
1. september: **20-letnica beograjske konference neuvrščenih 1. - 6. IX. 1961**. Pobjuda za konferenco so dale Jugoslavija, Indija, Indonezija, ZAR. Prvi svetovni zbor neuvrščenih, ki se ga je udeležilo 25 držav.
24. september: **40-letnica Užiške republike** (24. IX. - 30. XI. 1941). Del ozemlja zahodni Srbiji je bil osvojen med oboroženo vstajo proti okupatorju. Sedež CK KPJ in vrhovnega štaba je bil v Užicu.
26. september: **40-letnica posvetovanja glavnega štaba NOPOJ v Stolicu Krupnju (1941)**. Vojno politično posvetovanje glavnega štaba NOPOJ s pokrajinskimi vodstvi vstaje v Jugoslaviji. Posvetovanje je vodil Josip Broz Tito.
28. september: **150-letnica rojstva Frana Levstika** (28. IX. 1831, Spodnje Brdo - 16. XI. 1887, Ljubljana). Književnik, jezikoslovec, novinar, kritičar, pisatelj. Eden izmed klasikov slovenske proze in kritike. Njegova delovanja so demokratično, svobodnomiselno in jugoslovansko usmerjena.
12. oktober: **10-letnica ustanovitve Društva za znanost in umetnost Gore v Titogradu (1971)**. 10. III. 1976 je društvo preraslo v Društvo za znanost in umetnost.
18. oktober: **125-letnica rojstva Jovana Žujovića** (18. X. 1856, Brusnica - 19. VII. 1936, Beograd). Geolog in politični aktivist, profesor, predsednik SANU in član drugih akademij. Žujović je položil temelje geološki vedi v Srbiji. V politici je bil poletni vodja Žujovića in Svetozarja Markovića. J. Žujović je bil eden izmed ustanoviteljev republikanske demokratične stranke.
21. oktober: **40-letnica množičnega pokola prebivalstva v Kragujevcu (1941)**. Zaradi velikih izgub, ki so jih nemške enote pretrpevale pri padu s partizani, so Nemci za povračilo izvršili množičen zločin v Kragujevcu so 21. - 23. X. 1941 ustrelili okoli 7000 državljanov, med katerimi je bilo dosti dijakov in otrok.
24. november: **75-letnica smrti Simona Gregorčiča** (15. X. 1844, Vrsno - 24. XI. 1906, Gorica). Duhovnik, pesnik, katerega domoljubna poezija je močno vplivala na prebujenje narodne zavesti pri primorskih Slovencih.
13. december: **100-letnica smrti Avgusta Senoe** (14. XI. 1838, Zagreb - 13. XII. 1881, Zagreb). Pesnik, pripovednik, romanopisec, dramatik in prevajalec. Posebejla določeno obdobje hrvaške književnosti poznano pod imenom »Senooova doba«.
21. december: **40-letnica ustanovitve prve problemske NOV brigade (1941)**. Po sklepu CK KPJ in ukazu VŠ NOP odredov Jugoslavije je bila 21. XII. 1941 ustanovljena prva problemska NOV brigada iz šestih bataljoni, in 2. črnogorskim, 3. kragujevskim, 4. koprničkim, 5. šumadijskim in 6. beograjskim (1.199 borcev). Vrhovni mandant NOV in POJ Josip Broz Tito je izvršil pregled brigade 21. XII. 1941 v Rudu. Ta dan slavimo kot dan JLA.
23. december: **75-letnica smrti Dane Grneva** (1871, Smilevo pri Bitoli - 23. XII. 1906, Rusinovo pri Berovu). Makedonski narodni revolucionar, eden izmed ustanoviteljev in najpomembnejših voditeljev VMRO.

Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj – 1981

popis priporočilih Organizacije združenih narodov se popisi prebivalstva vrše vsakih 10 let in sicer v letih, ki se končujejo z 0 in 1. Po namreč najboljši način ugotavljanja stanja, s primerjanjem podatkov iz prejšnjega popisa je moč ugotoviti spremembe v strukturi prebivalstva in gospodinjstev.

Na območju naše republike beležijo prvi popis prebivalstva v letu 1954 takrat, ko je Avstroogrska uvedla davčno reformo in teritorialni kataster, s ciljem ugotoviti število hiš in tudi prebivalcev (popis prebivalstva). Kasneje, leta 1770, je bilo štetje ponovno (popis prebivalstva). to pa predvsem v zvezi z reformo vojske, podatki pa so služili za nekakšen nabor. Tako štetje je bilo ponovljeno vsake 3 leta tja do leta 1850, 1857 so se pa začeli popisi prebivalstva, zasnovani tako, da so enostanes. V teh letih je bil določen prvič tudi kritični trenutek 31. decembra (kritični trenutek je stanje na vnaprej določen dan), podatki iz tega leta prvič objavljeni in popis se je vršil vsakih 10 let na osnovi prejšnjega prebivalstva.

Prvi popis prebivalstva v Jugoslaviji je bil izveden leta 1921, drugi leta 1931. Objava podatkov je bila skromna, brez ekonomskih podatkov in podatkov o naseljih. Leta 1948 je bil izveden kratek popis prebivalstva, vendar z novo metodo – po stalnem prebivališču. Popis leta 1953 je popisoval tudi osebe in je služil nastavitvi registra stalnega prebivališča na matičnih uradih, ažurnost evidence zagotovila obveznost prijave oz. objave stalnega prebivališča. Leta 1961 je bil popis izvršen enotno v vsej Jugoslaviji, 1971 pa je bila uvedena osebna matična številka, ki je služila za nastavitev registra stalnega registra prebivalstva v SR Sloveniji.

Prvi popis prebivalstva je bil že rečeno, je popis tudi akcija OZN in zaradi primerljivosti temelji na štirih osnovnih načelih: popis mora zadovoljiti predvsem družbene potrebe dežele, ki izvajajo popis; zagotovljena mora biti mednarodna primerljivost zbranih podatkov; vprašanja morajo biti taka, da prebivalstvo lahko in hoče posredovati pravilne informacije in obseg popisa mora biti v skladu z razpoložljivimi finančnimi sredstvi. Popis, kot najpomembnejše raziskovanje in najbogatejši vir razpisnih informacij za državo, temelji na enotni raziskavi in družbeno predeljeni vsebini podatkov, usklajenih metodah in tehnologiji objave, obdelave in prikazovanja podatkov. Vrednost in prednost popisa je v tem, da zajema istočasno vse prebivalstvo, gospodinjstva in stanovanja ter ugotavlja, da se podatki obdelajo po vseh teritorialnih (prostorskih) enotah, torej tudi za vsako naselje, oz. krajinsko skupnost.

Prave na popis 1981 so se pričele že v letu 1977. Takrat je bila začeta revizija statističnega katastra, ki je bila poverjena geografski službi na nivoju republike in občine. Revizija je opravljena, popis bo izvršen na novi topografski osnovi. Teritorialna (prostorska) enota je statistični okoliš, ki pravi zajema celo ali del naselja, celo ali del katastrske občine in statistične skupnosti tako, da so večje teritorialne (prostorske) enote (katastrske občine, naselje, krajevna skupnost) mozaično sestavljene iz celih statističnih okolišev. Statistični okoliši so bili z določeno domo določeni za popis prebivalstva l. 1961 in so bili prirejani za enkratno stanje. Zaradi primerjanja podatkov popisa in drugih podatkov, se ti okoliši ne smejo menjavati. Manjša enota je še posebej pomembna okoliš v okviru statističnega okoliša s takim obsegom, da bo popisovalec v odrejenem času (10 dni) mogel izvršiti popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj. Kritični trenutek je 1. april 1981. Močje naše občine je razdeljeno na cca 60 popisnih okolišev. Popisu bo sodelovalo 40–50 popisovalcev.

Popis prebivalstva 1981 bo vseboval vrsto vprašanj, ki bodo osvetlila obseg in značilnosti selitvenih gibanj (spremembe stalnega prebivališča, dnevna potovanja zaradi dela, šolanja). Ugotovili bomo, koliko zdomcev se je že vrnilo, ki so po l. 1965 odšli na začasno delo v tujino.

V fazi priprav na popis je bilo dano izhodišče, da bi posebej opozorili tudi zasebna kmetijska gospodarstva. V samem popisu pa bo to opredeljeno v vprašanjih za gospodinjstva in pri obdelavi podatkov bo možno ugotavljati pripadnost gospodinjstva kmetijskemu gospodarstvu.

Kot je znano, je bil **prvi popis kmetijstva po vojni izveden l. 1960**, kar pomeni vključitev Jugoslavije v drugi svetovni popis kmetijstva. Drugi popis kmetijstva je bil l. 1969 in sicer po metodi vzorca (rezultati so bili primerljivi samo v republiki oz. zvezi). Zato so bili ob popisu l. 1971 zbrani tudi podatki o zemljiščih, ki so last gospodinjstev, in podatki o številu in vrsti živine (konji, govedo, ovce, svinje). Ti podatki so bili osnova za anketo o številu živine v SR Sloveniji, ki se izvaja vsako leto 15. januarja. Podatki so reprezentančni.

Popis gospodinjstev bo vseboval tudi vprašanja o zasebnih kmetijskih gospodarstvih (velikosti, številu živine, perutnine, čebeljih panjev, traktorjev ...) z upoštevanjem načel:

- da vprašanja niso preobsežna;
- da je potrebno podatke o kmetijstvu zbrati tudi za manjše prostorske enote; potrebno je zbrati novejšje podatke z realnejšo osnovo, kot tudi podatke o poslovnem sodelovanju s KZ;
- površinah lastnih in obdelovalnih zemljišč ter zemljišč, ki jih gospodinjstvo uživa ne glede na lastništvo.

Omenjeni podatki bodo zbrani v akciji popisa za celo državo, v SR Sloveniji pa se bodo zbrali dodatno še podatki o predvidenem prebivalstvu v zemljinu kmetije in o površini opuščeni kmetijskih zemljišč.

Prvi povojni popis stanovanj je bil izveden leta 1949 in 1950 z namenom, ugotoviti velikosti in kvalitete stanovanjskega fonda, ki je bil zmanjšan zaradi posledic vojne, ter da se ugotovi stanovanjski standard prebivalstva. S popisom stanovanj ob popisu prebivalstva l. 1961 je bila ugotovljena sprememba velikosti in kakovosti stanovanjskega fonda.

Intenzivna stanovanjska graditev do leta 1974 je znatno spremenila velikost in kakovost stanovanjskega fonda. Naloga popisa 71 je bila, da zgotovi podatke o stanovanjskem fondu za celo Slovenijo po enotni metodologiji in istim programom, prejšnji popisi so se nanašali samo na mesta in naselja mestnega značaja.

Ker je reševanje stanovanjske problematike aktualno in za uspešno načrtovanje rešitev potrebna zanesljiva informacija o obsegu, sestavi in izkoriščanju, bo popis stanovanj ob popisu prebivalstva tudi v letu 1981.

S popisom bodo zajeti podatki o vseh stanovanjih in zasilno nastanjenih prostorih ter nekateri podatki o stavbah.

S popisom stanovanj bodo zbrani podatki o številu stanovanj, njihovi velikosti, starosti, opremljenosti, lastništvu in tudi podatki o nastanjenosti stanovanj.

Podatki o stavbi, kot osnovnem elementu prostora, so pomembni tako z vidika prostorskega planiranja kot tudi z vidika komunalno stanovanjskega gospodarstva. O stavbi bodo zbrani podatki o namembnosti, lastništvu, višini in opremljenosti. Za stanovanja in stavbe, ki jih občani uporabljajo samo občasno (za počitek in rekreacijo), bodo pripravljena posebna vprašanja.

S popisom prebivalstva bo ugotovljeno število prebivalcev in opredeljeno v spolni, starostni, šolski, kvalifikacijski, poklicni in socialno ekonomski strukturi.

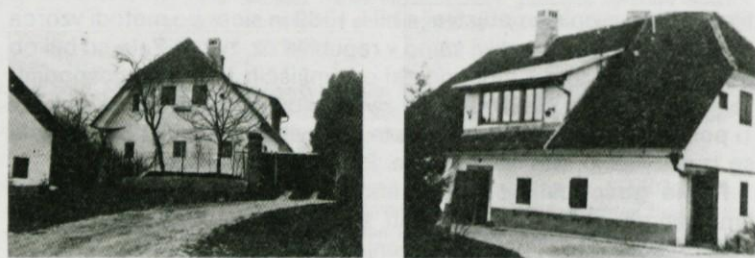
Novost pri popisu 1981 je enotna matična številka občana (EMŠO). Ta številka bo služila za povezavo znotraj statističnega sistema. Večini prebivalcev je bila ta številka dostavljena v l. 1980, do popisa pa jo dobijo vsi občani. To številko je treba hraniti in jo ob popisu posredovati popisovalcu.

Vinko Urbas
po biltenu Popis prebivalstva,
gospodinjstev in stanovanj v
SR Sloveniji v letu 1981

Arhitektura kmečke hiše na Notranjskem

K razmišljanju so me pripravile številne novogradnje v Lazah, ki jim tudi posvečam ta zapis.

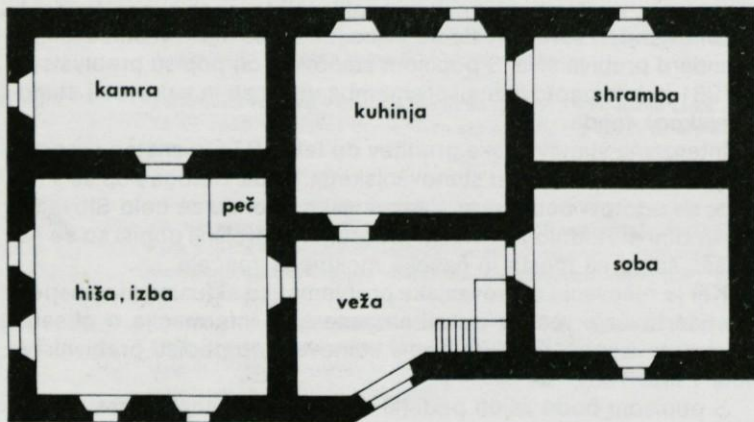
K pisanju me je vzpodbudil članek ing. J. Petkovška o energetski krizi, kjer obravnava tudi slabe strani naših hiš – velika okna, balkone, garaže, mogočna stopnišča in s tem seveda tudi samo obliko hiš. Dodajam še, da je vprašljiv že način zazidave parcel. A to že ni več samo stvar posameznika, temveč tudi urbanistične politike občine. Skušali bomo odgovoriti na dve vprašanji:

1. Kakšna je kmečka hiša na Notranjskem?
2. Zakaj je takšna?

Laze so po načinu zidave značilna, gručasta vas notranjskega krasi. Hiše so postavljene na zemlji, ki ni prišla v poštev za obdelovanje in leži tako visoko, da je voda ne doseže. Vsaka od starejših hiš se prilagaja zemljišču na najboljši možni način.

Tloris hiše bi lahko posplošili:

Oglejmo si posamezne prostore in kakšen je bil njihov namen, ki je narekoval tudi velikost in lego:

kuhinja – v njej so kuhali zase in za živali, pekli kruh, pinili mleko, luščili fižol, delali kolone, pomivali posodo, namakali perilo, likali. Družina je tu zajtrkovala, ker je bil to zjutraj edini topel prostor.

hiša ali izba – v njej je peč, ki je pozimi grela prebivalce, takrat so se tam najpogosteje zadrževali. Tam so predli, pletli, šivali obleko in čizme, delali omela, mizarili, popravljali orodje, pletli jerbese in koše, robkali koruzo...

Izba je imela okna na dve strani in je pozimi dobivala največ možne svetlobe. To je največji prostor v zgradbi, ker se je tu zadrževala vsa družina pri svojem delu.

kamra – spalnica, kjer so bile le postelje in skrinja ali omara za perilo. Bila je prav majhna in nekurjena.

soba – poleti so tu spali otroci. Prostor je manjši od izbe in nekurjen.

shramba – služila je za »hladilnik«, je na tisti strani hiše, kjer je bilo tudi čez poletje najhladnejše. Skozi shrambo ali iz kuhinje so dostikrat vodila vrata proti gospodarskim poslopljem.

Na podstrešju je bila shramba za žitarice, kamra za prekaženo mesa (»rauhkamra«), v nekaterih hišah tudi podstrešna soba. Zanimati je treba, da je bilo podstrešje zelo suho zaradi načina zidave. Kamnite stene, ki so vleklo vlago iz tal, so se sušile ob strešnih krah.

Kakšna pa je bila hiša navzven? Pritlična, z majhnimi okni, pozimi ščitila pred mrazom in vetrom, poleti pred pretirano vročino. Debeli zidovi so kamniti. Hišni portali so klesani, a ne tako kot na Primorskem. Zato pa so vrata skrbno in z ljubeznijo rešeni ali pa poslikana (v sosednji Jakovici). Značilen za te kraje je še v zamiku, ki je bil umaknjen pred najhujšim vetrom. Streha je sivo napravljena na čelo. Strešna konstrukcija je tako bolj varovana pred vetrom in lažje kljubovala snegu, ki ga je v teh krajih dovolj. Starejši hiše so večinoma prekrite z bobrovci, ki so mnogo boljša toplotna izolacija kot salonitke.

Moramo se vprašati, zakaj nam taka hiša, ki se je razvila v te kraje v 19. stoletju, ni pogodu. Namesto nje si želimo »moderno« nadstropnico. Seveda so vzroki – spremenil se je način življenja.

Želimo si boljše živeti. A to se ne bo zgodilo, če bomo samo zidali novo hišo. Zidajmo si jo po svojih potrebah in ne pozabimo na polnoma na izkušnje dedov.

Upoštevati bi morali:

1. Zunanja oblika starejših hiš je najprimernejša za te kraje. Prostor kvadraturi dovolj prostorna za današnji čas, ko je število družinskih članov manjše in v njej ne opravljamo več mnogih del, ki so nujni zgoraj. Na voljo je tudi vse podstrešje, ki deluje le zaradi oblike hiše manjše kot v resnici je.

2. Premisliti bi morali o legi hiše glede na pot sonca in smerenih vetrov v teh krajih.

3. Dvakrat premisliti, ali naj si zgradimo hišo konfekcijskega tipa, ki se je razširila po vsej Sloveniji, a ni nikjer prilagojena krajevni posebnostim. Ponuja navzven in navznoter lažni blišč srečnejšega življenja:

kuhinja, v kateri naredo stroji in strojčki skoraj vse delo, ki smo ga prej naredili doma;

dnevna soba, kjer sedimo v naslanjačih, gledamo televizijo, sprejemamo goste;

balkone, polne sonca in rož, kjer si lahko preberemo časopis, spočijemo oko na okolici;

velike spalnice, kjer nas zbudi sonce.

A priznajmo si, da je naša vsakdanjost precej drugačna. Dan dan kmeta in delavca, ki ga popoldne čaka še delo na kmetu, je tako dolg, da si verjetno zgoraj omenjenih ugodnosti ne bo pričakoval. Kogar priganja delo 12 do 16 ur na dan, ne bo posedal v dnevnici. Poleti, ko je največ dela, ne bo bral na balkonu in sonce ga ne zbujalo, ker vse leto vstaja pred sončnim vzhodom.

Post scriptum:

Rada bi predlagala ustreznim organom, da bi podprli raziskovalno nalogo, ki bi poiskala:

1. hišo, po obliki najbolj prilagojeno notranjski pokrajini in njenim razmeram,

2. hišo, ki bo po notranji funkcionalnosti ustrezala našemu načinu življenja,

3. hišo, ki bo izboljševala tudi današnje ekološke zahteve.

Viri literature:

1. Knjiga za stroške Josipa Kremenška st. za leto 1910,

2. Dnevnik Julije Kremenšek za leto 1926, 1927, 1928.

3. Kmečka hiša na Slovenskem – dr. Ivan Sedej, Mladinska knjiga 1976.

Stanovanjska graditev v okviru družbenega dogovora in imoupravnega sporazuma

Aneks

o samoupravnem sporazumu o beno usmerjeni gradnji skupine ktov v soseski S-11 (na Furlam), ki je bil sklenjen v letu 1976, je moral »Gradnik« Logatec dati 40 stanovanj v letu 1979, in toliko tudi v letu 1980. Kljub temu podpisovanju sporazuma bila stanovanja do časa zgrajena; v soseski. Izvajalci gradbenih in komunalnih nalog so se delavci »Gradnik« ravnali po predpisanem sporazumu, predvsem sami, ob sodelovanju strokovno službo Stanovanjske skupnosti, v posamičnih konsultacijah z občinskimi upravnimi in inštitucijskimi organi. »Gradnikovi« stikupci stanovanj so ostajali še samo pri pogodbenih kupoprodajnih odnosih, kar pa je za sprtno reševanje problemov, ki nastajajo pri gradnji stanovanj, mnogo pre-

cene. Roki dograditve niso bili spoštovani glede na pogodbeno določbo, vendar je tudi res, da roki, ki so jih pogodbe določale, upoštevajoč različne razloge in željo kupcev, seveda niso bili realni; gradnja je tekla od oktobra 1978 do decembra 1979, vsega 14 mesecev, kar velja po družbenem dogovoru kot normalen rok za gradnjo objekta s pristaniščem in štirimi nadstropji (P + 4).

DB-3/4 - Stanovanjski blok s 1040 m² stanovanj je začel »Gradnik« graditi po sanaciji kraških brezen 12. marca 1979, pogodbeni roki za oddajo stanovanj pa so bili razpeti med 30. oktobrom 1979 in 20. aprilom 1980. Trinajstmesečni rok po družbenem dogovoru (P + 3) se je stekel 12. aprila 1980, tehnični prevzem je bil opravljen 16. aprila 1980, torej v mejah normativov. Bila bi pa novogradnja oddana v uporabo pred 1. januarjem 1980, ko bi bile dobave materialov in opreme normalne. Končna cena, ki vključuje tudi stroške za zaklonišče, je veljala 10.699,00 din za m² stanovanja.

L-24 - Začetek gradnje stanovanjskega bloka s 1132 m² stanovanjske površine je bil 15. marca 1980, pogodbeni rok dograditve stanovanj pa se je stekel z 31. decembrom 1980. V resnici je bil tehnični pregled opravljen 29. oktobra 1980, s čimer je »Gradnik« dosegel rok graditve vsega le 7 mesecev in pol. Za obračun stanovanj je graditelj predlagal kompromis, ki stimulira izvajalca in kupca: končna cena se naj določi na 15. oktober 1980, kar je usklajeno z realnimi potrebami graditve. Upoštevajoč indekse podražitev v gradbeništvu SRS velja cena za m² stanovanja 13.739,00 din.

DB-5/6 - Stanovanja v gradnji obsegajo 1040 m². Po pogodbah je rok predaje stanovanj kupcem decembra 1980. Ker je zima onemogočila normalno delo že 3. novembra 1980, je predvidena vselitev konca februarja letos. Trinajstmesečni rok dograditve, ki ga določa družbeni dogovor, tudi ni ogrožen. Tako bo dograjena celotna stanovanjska soseska; v gradnji ostaja le še zaklonišče.

Podatki kažejo, da se je »Gradnik« resnično ravnal po družbenem dogovoru in samoupravnemu sporazumu, kar zadeva roke in kvaliteto stanovanjske graditve. Tudi cene so povsem korektno in skladne s poslovnimi graditeljskimi normami v SRS. Pri tem velja poudariti, da »Gradnikova« cena stanovanj še ne dosega slovenskega povprečja, da o ljubljanskih cenah niti ne govorimo, kjer je bila izhodiščna (ne končna!) cena m² stanovanja 20.000,- din že jeseni 1980.

Na podlagi statuta občine Logatec, ter na podlagi 3. člena medobčinskega družbenega dogovora o načinu združevanja sredstev, ki jih za zadovoljevanje in uresničevanje skupnih potreb in interesov delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih, namenjajo delavci v TOZD, samoupravnih organizacijah in drugih delovnih skupnostih (Ur. list SRS, št. 6/76, z dne 11. 3. 1976, ter Samoupravnega sporazuma sklenjenega dne 15. 11. 1978.

S P R E J M E J O

temeljne organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in delovne skupnosti, delovni ljudje, ki v obrti in v podobni dejavnosti z delovnimi sredstvi, na katerih imajo lastninsko pravico, skupaj z delavci, s katerimi združujejo svoje delo in delovna sredstva in krajevne skupnosti z območja občine Logatec

A N E K S

k samoupravnemu sporazumu o združevanju in uporabi sredstev za financiranje programov in planov krajevnih skupnosti, ki je bil v veljavi na območju občine Logatec v srednjeročnem obdobju 1976-1980

1. člen

S tem aneksom udeleženci podaljšujemo veljavnost samoupravnega sporazuma v občini Logatec, sklenjenem v letu 1978, za čas do 31. 12. 1982.

2. člen

Skladno z določili samoupravnega sporazuma, se udeleženci zavezujemo, TOZD in druge samoupravne organizacije in delovne skupnosti ter delovni ljudje, ki delamo v obrtnih in podobnih dejavnostih, da bomo v letu 1981 in 1982 prispevali za uresničevanje programov krajevnih skupnosti najmanj po 400,- din na zaposlenega delavca, po cenah iz leta 1980, ob upoštevanju določb samoupravnega sporazuma o temeljnih planov krajevnih skupnosti občine Logatec za obdobje 1981-1985.

3. člen

Krajevne skupnosti bomo na podlagi sporazuma ter na podlagi svojih planskih dokumentov za srednjeročno obdobje 1981-1985 in planov za leto 1981 in 1982, uporabljale zbrana sredstva za izvajanje prioritarnih nalog v KS.

4. člen

Udeleženci, TOZD, druge samoupravne organizacije in delovne skupnosti sprejemamo ta aneks po opravljenem postopku javne razprave v osnovnih organizacijah zveze sindikatov. V krajevnih skupnostih sklepajo o aneksu skupščine KS po opravljenem postopku javne razprave v Krajevni organizaciji SZDL.

5. člen

Ta aneks je v občini Logatec veljaven z dnem, ko ga sprejme in poda pristopne izjave večina udeležencev. Veljavnost aneksa ugotovi skupni organ podpisnikov sporazuma.

Aneks k sporazumu se uporablja s 1. januarjem 1981.

6. člen

Aneks se objavi v glasilu občinske konference SZDL Logatec »Logaške novice«.

Številka: 024-9/78

O B R A Z L O Ž I T E V

Na pobudo skupnosti krajevnih skupnosti občine Logatec o podalšanju veljavnosti dosedanjega sporazuma o združevanju in uporabi sredstev za programe KS za dve leti, predlagamo organi podpisnikov tega sporazuma v občini Logatec, da udeleženci glasujejo za aneks, ki omogoča KS normalnejši prehod iz prejšnjega v sedanje srednjeročno plansko obdobje. Kot osnova aneksu služi združenemu delu posredovanju obravnava in sprejem samoupravni sporazum o temeljnih planov razvoja krajevnih skupnosti občine Logatec za obdobje 1981-1985, s katerim je dana materialna osnova za uresničitev programov KS. S podaljšanjem veljavnosti sporazuma bodo v bistvu delavci omogočili nadaljnje združevanje sredstev za uresničevanje svojih potreb in interesov v kraju bivanja. Pri uporabi teh sredstev gre za uresničevanje tistih prioritarnih nalog, za katere so se delavci že kot krajski v svoji krajevni skupnosti odločili v pripravah planov za obdobje 1981-1985 in še posebej v planu za leto 1981. V namenu prizadevanja KS se vključuje tudi Občinska konferenca SZDL Logatec z namenom, da oblikujemo nov način združevanja sredstev za potrebe KS, ki bo temeljil na čim bolj neposrednem sporazumevanju med KS, in TOZD, na konkretnem uresničevanju načel svobodne menjave dela.

V Logatcu, 20. 1. 1981.

Maš

DB-23 - Stanovanjski blok s 1132 m² stanovanjske površine je šel v gradnjo 10. oktobra 1980, končan in sprejet tehnično pregledan pa je bil 27. decembra 1979. Pogodbe so bile sklenjene v različnih časovnih razdobjih, z različnimi cenami izhodiščnih cen, ker je »Gradnik« določal cene redno trojno, kar je bilo skladno z indeksi povečani, ki jih določa biro za gradbeno stroškovno službo SRS. Končna cena za m² stanovanja je bila izračunana v znesku 680,00 din. Pri tej ceni je bila obračunana tudi cena za stanovanje pri tistih pogodbah, kjer kupci, glede na predplačila, so pridobili pravice do fiksne

Poročilo postaje milice Logatec za leto 1980

V tem poročilu na kratko zajemamo podatke o gibanju kriminalitete, kršitvah javnega reda in miru, kršitvah cestnoprometnih predpisov, vzrokih in posledicah prometnih nezgod in ostalih dogodkov, pomembnih za stanje varnosti na območju občine Logatec.

GIBANJE KRIMINALITETE. – V primerjavi z letom poprej, je kriminaliteta močno padla: s 169 na 106 kaznivih dejanj. Delavci milice smo bili uspešni v 89 primerih, kar je 84 %. Ohrabrujoče je dejstvo, da se je zmanjšal odstotek mladoletniške delikvence. Novost pa so kazniva dejanja iz IX. poglavja KZ SRS, to so kazniva dejanja zoper delovno razmerje in socialno varnost. Beležimo tudi močan upad gospodarske kriminalitete, ki je bila leta 1979 precej višja, kot v letu 1980. Objavljamo najpogostejše obravnavana kazniva dejanja: vlomne tatvine – 12, tatvine – 26, poneverbe – 10, nasilništvo in telesne poškodbe – 10, kršitev temeljnih pravic delavcev in pravic iz socialnega zavarovanja – 14, ogrožanje javnega prometa – železniški promet – 6 in ostala kazniva dejanja – 27. Lani je bilo 9 primerov mladostniškega prestopništva, kar je le tretjina predlanskega (22). Skupna materialna škoda znaša 1.554.544,40 din.

JAVNI RED IN MIR. – V letu 1980 je poraslo število kršitev Zakona o javnem redu in miru. Povečale so se žalitve miličnikov, do katerih je prišlo pri intervencijah ali ob postopkih pri cestnoprometnih prekrških. Največ pa se je povečalo število vinjenih pri kršitvah. Podatki so sledeči: število kršitev ZJRM – 174, število kršiteljev – 172, čas kršitve: ponoči – 84 in podnevi – 60, vzroki kršitev: vinjenost – 104, kraji kršitev: Penzion Krpan – 39, Motel Lom – 11, Gostilna Krištof – 12, Delikatosa – 1, zasebna stanovanja – 25, ostalo – 56, število intervencij – 115, število pridržanih – 44.

PROMETNA VARNOST. – Ta je v primerjavi sicer boljša od lanske, toda povečalo se je število prekrškov s področja vinjenosti, odvzemov vozniških dovoljenj in izterjatev mandatnih kazni. Podatki pa so: kršitev cestnoprometnih predpisov – 199, vzroki kršitev: vinjenost – 79, brez vozniškega dovoljenja – 28, ostale kršitve – 149, mladoletni kršitelji – 47, število mandatnih kazni –

541. Kot zanimivost naj navedemo še podatek o kršiteljih začasnega zakona o omejitvi uporabe vozil (par-nepar) – 22. ODVZEMI VOZNIŠKIH DOVOLJENJ. – A kategorija – 9, B kategorija – 100, C kategorija – 7, E kategorija – 1. Prepoved izdaje vozniškega dovoljenja: A kategorija – 21, B kategorija – 6, voz. dov. za kmetijski traktor – 3. PROMETNE NEZGODE. – 32. POSLEDICE PROMETNIH NEZGOD. – Lažje telesne poškodbe – 22, hude telesne poškodbe – 11, število mrtvih v prometnih nezgodah – 2. Pri ugotavljanju vzrokov prometnih nezgod je še vedno na prvem mestu neprimerna hitrost, sledi pa ji vinjenost in izsiljevanje prednosti.

OSTALI DOGODKI, POMEMBNI ZA STANJE VARNOSTI. – Na prvem mestu je treba omeniti požare. Bilo jih je 20. Materialna škoda znaša po oceni 1.000.000 din. Beležimo osem primerov požarov na travi in podrasti brez materialne škode. V desetih primerih je požar nastal na objektih. Škoda znaša 991.000 din. V dveh primerih je prišlo do požara na osebnih avtomobilih, škoda pa znaša 9.000 din.

Lani smo obravnavali 6 nezgod pri delu in v enem samem primeru zaradi hude telesne poškodbe podali kazensko ovadbo. Posledice nezgod pri delu so bile ena smrt, tri hude telesne poškodbe in manjša poškodba. V dveh primerih smo poslali tudi ovadbo pristojni enoti TJT na Vrhniki zaradi izrednih dogodkov na železnici.

Lani smo obravnavali tri primere samomora in tri poskuse samomora, opravili ogled v dveh primerih nenadne smrti, poslali delovnim organizacijam 7 poročil o nevestnem opravljanju čuvajske službe in v 50 dopisih pristojnim organom opozorili na razne ostale nepravilnosti.

Na koncu ugotavljamo, da je varnost na območju milice Logatec, posebno v drugem polletju, dokaj ugodna. V prvem polletju smo podali predloge za uvedbo postopka v petih primerih, v drugem nobenega.

Vse te kršitve so bile verbalnega značaja. Še vedno ugotavljamo preveč primerov malomarnega odnosa do družbene lastnine. Kljub vsem naporom koncept družbene samozastite še vedno ni zaživel v celoti. Večina primerov je, ko se prizadeti oglasi le takrat, kadar je prizadeta osebna lastnina. Ker ugotavljamo, da rastejo prekrški javnega reda in miru, kraji kršitev pa so pretežno enaki, si bomo prizadevali ta žarišča še ostreje kontrolirati. Najbolj zaskrbljujoče je že omenjeno povečanje kršitev cestnoprometnih predpisov pod vplivom alkohola. Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu SO Logatec bo potrebno še bolj animirati k temu odgovornemu delu.

Komandir postaje milice
Jože Selšek

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše dolgoletne, skrbne žene in matere

ANICE GORJAN

se zahvaljujemo vsem, ki so nam jo pospremili na zadnji pot. Darovali obilo cvetja in vencev ter izrekli sožalje. Po naši zahvali gre delovna kolektiva KLI, pihalnemu orkestru, pevcem in govornikom za tople poslovilne besede. Lepa hvala tudi g. župniku za opravljen obred.

Zalujoči mož Marjan ter hči Ivana Marjan in Silvester

Poročilo o delovanju KLI Logatec v akciji NNNP 80–81

Z akcijo mobilizacija komitejev za SLO in DSZ v TOZD in DSSS ter odbora za SLO in DSZ na nivoju DO KLI Logatec, smo v decembru 1980 opravili polovico zadanih nalog v okviru akcije NNNP.

V obdobju oktober, november in december smo opravili naloge:

oktober: priprava programa aktivnosti na komitejih za SLO in DSZ (9. 10.) in nato izreden sklic skupnega sestanka vseh delavskih svetov, da so program aktivnosti potrdili. (17. 10.) Dana je bila prva informacija preko glasila »OKNO«, o pričetku in pomenu akcije NNNP. Nosilec teh aktivnosti je bil komite za SLO in DSZ DSSS.

november: izvedena je bila akcija splošna mobilizacija pripadnikov enot CZ in NZ, komitejev za SLO in DSZ v TOZD in DSSS in odbora za SLO in DSZ na nivoju DO. (18. 11.) O izvedbi te akcije so bili delavci seznanjeni preko glasila »OKNO«. Akcija, kot smo si jo zadali, je uspela z nekaterimi pomankljivostmi, ki pa so bile odpravljene v decembrski akciji. Nosilec akcije je bil komite za SLO in DSZ ESO;

december: 16. 12. je bila izpeljana akcija mobilizacija komitejev za SLO in DSZ v TOZD in DSSS ter odbora za SLO in DSZ na nivoju DO. S to akcijo se je na podlagi predpo-

stavke o sovražni dejavnosti, ki je bila sposobnost komitejev za delovanje v izrednih okoliščinah. Po poročilih, ki so jih komiteji posredovali na odboru za SLO in DSZ, je bilo razvidno, da so se lotili s vsvo resnostjo. Pri svojih delovnih nalogah so uporabili vse možnosti in aktivnosti za odpravo bitnih sovražnih dejavnosti. Komiteji so tudi vestili delavce o nastali politični situaciji. Skicija je pokazala, da delavci imajo dokaj dobro seznanjenost s sovražnimi dejavnostmi, ki jih ogrožajo. Komiteji so tudi vestili delavce o novi zakonu o ljudski obrambi. Nosilec te akcije je bil komite za SLO in DSZ Drobno pohištv.

Naj navedemo aktivnosti, ki so bile izvedene nam ostale še do aprila 1981. Komiteji so opravili konca akcije NNNP.

januar: očiščevanje snežnih preostankov s strešnih konstrukcij in hidravni kolikor akcije ne bi bilo smiselno, ker bi to privedlo do poškodb. Komiteji so organizirala druga akcija s ciljem, da delavci delujejo za ravnanje v primeru požara.

februar: praktično usposabljanje delavcev za ravnanje v primeru požara.

marec: postrojenje enot CZ za izvedbo kulturne prireditve, zaključek in ocena vseh aktivnosti v sešnem obdobju akcije NNNP.

Komite za SLO in DSZ, Logatec
za Ivanka Korošič

Nove knjige v logaški knjižnici

Družabni romani

Janez Svajncer: Tam, kjer dom stoji
Josef Hen: Jokohama
Jacqueline Susan: Dolores
C. Nordhoff in J. Hall: Temna reka
Frank Yerby: Usode Foxovih
Erica Jong: Kako rešiš svoje življenje

Djordje Ličina: Dvajseti človek
Naša partizanska pesem

Knjige za otroke

Branka Jurca: Prgišče zvezd
Branka Jurca: Zrebiček brez polja
Kajetan Kovič: Moj prijatelj Piki
J. in W. Grimm: Kralj Drozdroz
Helena Bizjak: Uganke

Druga svetovna vojna – spomini

Ione Svetina: Volčiči
Anton Camernik: Spomini na sodne zapore

Krajevna konferenca SZDL Naklo na podlagi razprave in stališč, sprejetih na programski seji 22. decembra 1980 sprejema

AKCIJSKI PROGRAM

najbistvenejših nalog, ki jih je treba napraviti v letu 1981:

1. V vseh devetih vaških skupnostih bomo ob sodelovanju občanov opravili popis nerešenih komunalnih in drugih vprašanj, ki zadevajo družbeni, osebni standard in življenje ljudi. Zavzeli se bomo, da o teh vprašanjih razpravljajo in sprejemajo rešitve odgovorni organi KS, občine, SIS itd.
2. Na zborih občanov (sestankih organizacij SZDL) bomo ocenili delo vaških in krajevnih organov SZDL, KS in delegacij. Ob nezadovoljivih ocenah dela (posameznikov) bomo iskali nove oziroma boljše delovne in kadrovske rešitve. Tako oceno bomo napravili tudi za delegate KS v samoupravnih sredinah na nivoju občine.
3. Glede na uresničevanje pravic in dolžnosti občanov bomo še posebno pozornost posvetili in nudili pomoč pri utrjevanju in funkcioniranju dela KS in njenih organov, potrošniškega sveta – poravnalnega sveta, hišnih svetov ipd. Zavzeli se bomo za oblikovanje in delo zbora stanovalcev krajevne skupnosti.
4. Glede na sprejeta stališča na problemski konferenci OK SZDL Logatec v februarju 1981 o »Oceni razvoja občine in komunalnega sistema« se bomo zavzemali za uresničitev vseh nalog, ki bodo sprejete na tej konferenci oziroma, ki bodo zadevale naloge in aktivnosti KK SZDL in njenih organov.
5. V pripravah na skupščinske volitve 1982 bomo uredili evidenco kadrov. Pozvali oziroma spodbujali bomo delovne ljudi ter občane in njihove družbenopolitične organizacije, družbene organizacije in društva k evidentiranju možnih kandidatov za opravljanje družbenih funkcij. Tekoče bomo opravili tudi druge vsebinske, organizacijske in tehnične naloge vezane na izvedbo skupščinskih volitev v letu 1982.
V okviru teh vprašanj bomo ločeno proučili ustreznost oblikovanja posebnih in združenih delegacij za skupščine SIS. Sedaj v KS delujeta še dve združeni delegaciji in sicer za kulturo in raziskovalno dejavnost in (druga) zaposlovanje ter invalidsko-pokojninsko zavarovanje.
6. Skupaj z društvi na področju kulturne dejavnosti bomo ponovno sprožili razpravo o umestnosti in nujnosti oblikovanja enotne kulturne organizacije v KS Naklo. Glede spremenjenega odnosa do kulturne dejavnosti bomo vzpostavili več stikov s sosednjimi KS, društvi in SIS za kulturo. Ob sodelovanju drugih družbenopolitičnih in kulturnih organizacij bomo (še posebej s poudarkom praznovanj 40. obletnice vstaje jugoslovanskih narodov in narodnosti) oblikovali program proslav in kulturnih prireditev v letu 1982.
7. Skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in krajevno skupnostjo bomo organizirali razprave o gradivih, ki jih dajejo v javno razpravo skupščina občine Logatec in njeni organi ter skupščina KS.
8. Za uresničitev dogovorjenih aktivnosti in razreševanja družbenoekonomskih in drugih vprašanj znotraj KS se bomo bolj kot doslej povezovali z organi samoupravljanja, družbenopolitičnimi organizacijami in vodstvi delovnih skupnosti, SIS (še posebej s cestno komunalno skupnostjo), organi skupščine občine Logatec ipd.

OPOMBA: V program nismo mogli vnesti vseh nalog, kajti za vrsto nalog še ne vemo. Zato nam bodo prišle zelo prav vse nove pobude in predlogi vsakogar, ki meni, da bi o njih morala razpravljati Socialistična zveza. Svoje pobude ali predloge posredujte KK SZDL Naklo, lahko pa jih boste povedali tudi na zboru delovnih ljudi ali na kateremkoli sestanku, posvetu ipd.

Logatec, januarja 1981

Zapiski s seje OK ZKS Logatec

Najpomembnejša tema, ki so jo obravnavali komunisti na svoji seji 26. 1. 1981 je bil osnutek resolucije o uresničevanju družbeno-ekonomske politike občine Logatec v letu 1981.

Komunisti so že s svojimi programskimi usmeritvami sprejeli nalogo, da bodo redno spremljali in obravnavali rezultate gospodarjenja. V svojih sredinah kjer delajo, so še posebno odgovorni, da se stabilizacijski ukrepi dosledno izvajajo. Zaradi tega pa se morajo aktivno vključiti tudi v razpravo o osnutku resolucije. Ta osnutek so najprej obravnavali v vseh OO ZKS. Iz razprav v osnovnih organizacijah in razprav delegatov, so bila sprejeta sledeča stališča:

- kjer se načrtuje bistveno večji porast družbenega proizvoda kot je to v Resoluciji, je treba preveriti ali niso ti načrti zasnovani samo na večjem številu delavcev, oziroma pričakovanih višjih cenah, ne pa zaradi boljše organizacije dela, vsestranskega varčevanja in izkoriščanja notranjih rezerv.
- ocena virov zaposlovanja v letu 1981 kaže na velik problem neskladja izobrazbene strukture kadrov, ter potrebami združenega dela. Pričeti je treba investirati v tiste panoge, ki zahtevajo višji nivo usposobljenosti delavcev, sicer si bodo morali naši študenti oz. delavci z višjo strokovno izobrazbo še vedno delo iskati drugje.
- realizirati je treba sklep vseh 3 zborov SO Logatec, da je treba v občini poleg dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1981, sprejeti tudi lasten dogovor o skupnih merilih za razporejanje dohodka, delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo.
- program izgradnje objektov družbenega standarda je bil okvirno določen s programom samoprispevka. Delegati so menili, da bi morali ta program konkretizirati z letnimi resolucijami.

- presplošno je nakazana kmetijska politika, zato naj se to dopolni z konkretnimi logami na tem izredno važnem področju.
 - v resoluciji je izpuščena oz. premalo obdelana stanovanjska in komunalna področja.
 - OZD naj posvetijo več pozornosti prerazporeditvi delavcev z manjšimi fizičnimi sobnostmi.
 - OK ZKS podpira prizadevanja strokovnih delavcev osnovnih šol za prehod na sodobno šolo.
- V nadaljevanju seje so komunisti obravnavali in potrdili stališča problemske konference o lesni problematiki.

Problem lesne surovine je v naši občini prisoten že vrsto let. Delavci KLI so ob obravnavi temeljev svojega srednjeročnega plana izražali bojazen za svoj obstoj, da o razširitvi niti misliti ni. Občinski komitei ZK se je zato odločil za sklepe, ki so jih sprejeli na končanem delovnem delu konference, pa so bila podeljena državna odločila s katerimi je predsedstvo SFRJ odlikovalo naše dolgoletne družbeno-politične delavce, ki so s svojim delom prispevali svoj delež pri krepitvi naše socialistične samostojne družbene ureditve.

Delegati konference so ta stališča potrdili, s tem so postala še bolj zavezujoča vse komuniste, zlasti pa za tiste, ki so odgovorni za uresničitev teh nalog. Na programski konferenci bo preverjeno uresničevanje sprejetih navedenih stališč.

Po končanem delovnem delu konference, pa so bila podeljena državna odločila s katerimi je predsedstvo SFRJ odlikovalo naše dolgoletne družbeno-politične delavce, ki so s svojim delom prispevali svoj delež pri krepitvi naše socialistične samostojne družbene ureditve.

Tov. Drago Burnik je prejel Red dela s srebrnim vencem,
Tov. Maks Adamič je prejel Red republike z bronastim vencem,
Tov. Frančiška Sever je prejela Red republike z bronastim vencem,
Tov. Matilda Truden je prejela Red republike z bronastim vencem,
Tov. Mihael Kleč je prejel Red republike z bronastim vencem.

Iskreno čestitamo!

Ponovno se oglašam s pojasnilom o novi rubriki ZANIMA NAS, ki je pravzaprav začela že v prvi številki Novic, a se je zaradi obilnice snovi kakor kam zgubila. Postavili smo ji tudi novo, bolj opazno »glavo«, ki naj bi v začetku pritegnila čimveč bralcev. Želimo, da bi nova rubrika postala trikotna, torej tisti del našega občinskega glasila, kjer bi bilo moč najti govore na vsa vprašanja, ki zanimajo logaškega delovnega človeka in občana. Zato ponovno vabim vse tiste, ki si žele odgovora na vprašanje, ki jih zanima, da se oglasijo. Poskrbeli bomo, da od ustrezne institucije ali pri pomoči meznika dobimo odgovor. Danes nadaljujemo z nadaljnimi vprašanji in odgovori, ki so medtem že prispeli na naše uredništvo.

Zakaj v celem mesecu decembru nista bili ponoči razsvetljeni Cankarjeva in Tovarniška ulica?
Delegat komunalno-cestne skupnosti Logatec

Trditev o tem, da sta bili Cankarjeva in Tovarniška ulica cel decembra ponoči razsvetljeni, je netočna; nekaj noči pa je bilo res temačnih.

Do decembrske »teme« je prišlo zaradi nenadne okvare fotocelice, ki je samodejno vklopila in izklopila svetilke v javni razsvetljavi. Fotocelice so v zalogi pošle in zaradi znanih slabih možnosti preskrbe prav z električnim materialom, žarnic in fotocelic še prav posebej, je bilo treba v temi potrditi, dokler ni vzdrževalec prišel do nove fotocelice.

Pa še besedo dve o javni razsvetljavi v Logatcu.

Skrb za vzdrževanje javne razsvetljave je zaupana Gradniku, ki po poročilih lastnih družbenopolitične skupnosti opravlja tudi naloge s področja komunalnih in javnih služb. Ker je v Logatcu javne razsvetljave razmeroma malo, ni mogoče zmanjšati stroškov, ki bi se ubadali zgolj z javno razsvetljavo. Dva Gradnikova trikarja vzdržujeta javno razsvetljavo ob rednem delu, ki ga sicer električni prvenstveno zamenjata vzdrževanju električnih strojev in naprav na gradnji. Res je tudi, da javna razsvetljava nima določenega vira finančnih sredstev za redno vzdrževanje, tako tudi za dnevno obhajanje celotnega omrežja z redno nastavljenim delavcem. Izguba v zvezi z vzdrževanjem javne razsvetljave je tolikšna, da si kaj več kot najenostavnejšega vzdrževanja z običajnimi obhodi omrežja Logaška skupnost ne more privoščiti. Finančno šanjanje javne razsvetljave bomo morali občani sami rešiti.

Težav pa zlepa ni konca ne kraja.

Že sama zamenjava žarnic je deležna dvojnih zadreg: prvič, za menjavo žarnic je treba žarnice sploh imeti (brez komentarja), drugič, za varno menjavo žarnic, grl in svetilk sploh je potrebno avto dvigalo. Avto dvigala pa si Logatec ne more privoščiti drugače, kot da si ga sposodi pri ljubljanski komunalni. Ta odstopi avto dvigalo (za 1.500,00 din na gradnjo) dar ga sama ne potrebuje, vendar pa ne večkrat kot dva do trikrat na leto. (Še sreča, da tako poredkoma!) Itd. V tržnih in finančnih razmerah, v katerih je javna razsvetljava bo lahko še večkrat prišlo do podobnih »mrtvih«.

Gradnik Logatec

Poskusno posestvo v Logatcu

Več vrsto let se pasejo bele krave na posestvu med Ljubljansko in Rovtarsko cesto. Zadnja tri leta je tam bolj živahno. Več živine se pase. Več obvalcev prihaja. S posestvom upravlja visoka šola za živinorejo (v TOZD živinorejo), ki je sestavni del Biotehniške fakultete v Ljubljani.

Poživiti travnati svet. Logaško posestvo ima sedaj novo vsebino dela. Pazi za poskuse, kako na travnatem svetu pridelati več krme ter kako s pridelki trave in travnate silaže pridobiti čim več mesa. Prav v zadnjem letu, ko so razmere na trgu pogosto pominjajo, da mo pridelovati več hrane, postajajo vse bolj pereče tudi vprašanje, kako poživiti hribovit svet, ki je bil nekdanje obilno obljuden in obdelan. Vsi dobro vemo, da nekdanjega načina življenja ribovskih vaseh ne bo več, ker je bilo zelo trdo in skromno. Vemo pa tudi, tega sveta ne smemo opustiti. Premalo pa nam je še jasno, kako gospodarsko rasti na njem v sedanjih in bodočih razmerah.

Imamo že obilo izkušenj, da na travnatem svetu zraste zelo veliko trave, ga redno gnojimo in če izboljšamo travno rušo. Na logaškem poskusnem posestvu smo pridelali v 1980. letu hektar poprečno 296 q travne silaže s do 40 % suhe snovi. Preračunano v seno, znaša pridelek na hektar okrog 10 q sena. Tak je bil pridelek na tistih površinah, ki so bile trikrat pokošene, gnojene pa spomladi ob začetku rasti, po prvi in po drugi košnji. **Za nove načine reje gre.** Na travnatem svetu naj bi ob poteh zbiranja mleka redili predvsem krave za mleko, ker proizvajajo več ljudske hrane in prinašajo več dohodka. Napredni rejci prodajajo po 4.000 litrov mleka od krave na leto. Paša z veliko mlečnostjo pokrije potrebe po mleku za 20 ljudi. Če redimo kombinirano pasmo, kot je lisasta, priredimo na kravo največ okrog 200 kg mesa na leto. To pokrije potrebe govejega mesa za 10 ljudi. Za preskrbo paša z zadovoljivimi količinami mleka in mesa moramo rediti poleg krav za mleko še večje število goveje živine samo za meso, večje število telic in krav mo za odrejo telet. Tega načina reje nismo poznali pri nizki mlečnosti; pri visoki proizvodnji za trg in pri potrebi rejcev za večjim dohodkom nastajajo potrebe po uravnovešeni priraji mleka in mesa v deželi. Zato bi uvajali na hribovit travnat svet preizkušene načine reje goveje živine mo za meso, opravljamo na posestvu v Logatcu različne poskuse. Redimo do šarole pasme, pitamo bike rjave in lisaste pasme ter križance z mesnimi pasmami, redimo telice in prvesnice naših domačih pasem, in križanke. Pouchujemo lastnosti teh pasemskih tipov za prirast, za pašo, za telitve in za odrejo telet.

Poskušamo pridobivati večjo prirajo živine teže s poceni krmo, poleti s pašo, pozimi s travno silažo, ki je precej cenejša kot seno. Uvajamo načine priraje z malo dela, s pašo živine noč in dan celo poletje, s spravilom ovele travne silose, z rejo proste živine v hlevih.

Na posestvu ni še vse tako urejeno, kot bi moralo biti. Začeli smo s skromno opremo, s starimi, dotrajanimi hlevi. Začeli smo na novo gospodariti. Pomembno se opremljamo s stroji, preuredili bomo hleve, uredili dvorišče, uredili silose, še izboljševali rušo itd.

Pridobili smo že dragocene izkušnje z rejo mesne črede krav s teleti, z odrejo telic na paši, s pitanjem bikov s travno silažo. Z rezultati lahko utemeljimo pomembnost gospodarskega križanja s šarole in limuzin biki. Na osnovi lastnih izkušenj lahko svetujemo, kako naj kmetje uvajajo rejo govejih telet samo za meso, da bodo pridobivali večji dohodek kot pri reji živine po starem načinu. **Priraja na posestvu.** Vsako leto smo dosedaj pridelali dva glavna pasma šarole pasme za osemenjevanje in 5 do 10 glav plemenskih telic.

Glavno prirajo predstavlja živa teža živine. Leta 1978 smo prodali žive teže za 563 kg, leta 1979 33.928 kg, leta 1980 pa 36.283 kg. **Sodelovanje s sosedi.** Vsako kmetijsko gospodarstvo naj bo vrasčeno v svojo okolico. Na osnovi poiskusnega posestva je, da posreduje praksi svoje izkušnje, zato je pomembno za obiskovalce ter za sodelovanje s sosedi, posebno s kmetijsko zadrugo in njenimi člani. Za hitro spravilo pridelkov trave v silose se obrnemo pomoč k sosednim kmetom. Z dobro organiziranim delom večjega števila traktorjev in priključkov pospravimo v treh do štirih dneh ovelo travo v silos na površini 50 ha. Nekaterim kmetom tudi vrnemo delo s traktorjem. Upamo, da se bo zgled skupnega dela pri spravilu silaže širil na okolico. Za kakovost silaže je namreč zelo pomembno, da je pridelek hitro spravljen in da je silaža meljito stlačena.

Pri Brenčiču na Medvedjem brdu smo uvedli zrejo 20 telic za meso v 1979 letu, pri Merlaku pa zrejo 12 telic v 1980 letu. Pri Jurci v Petkovcih je v poskusnem pitanju 17 bikov.

Sodelovati želimo še z večjim številom kmetij in z njimi skupno izpopolnjevati načine ter rezultate reje. Predvidevamo, da bomo skupno s kmetijsko zadrugo razvijali izgradnjo poiskusnega posestva in skupno uvajali prihodnje operantih nove načine reje goveje živine. **Bodoča pot.** Logatec je izho-

dišče v hribovit travnat svet Notranjske. Tu je treba govedorejo obnoviti in jo razviti na tako raven, ki bo zanimiva za rejce in bo dajala na trg zadovoljive količine hrane. Za to je Logatec zelo primeren kraj za poiskusno govedorejsko posestvo.

S poskusnim in strokovnim delom na posestvu, z izobraževanjem študentov, živinorejcev in strokovnjakov, s prikazovanjem dela in rezultatov na posestvu želimo prispevati pomemben delež k obnavljanju govedoreje na travnatem hribovitem svetu. Pripravljene smo sodelovati z vsemi, ki naj skrbijo za proizvodnjo hrane, obljudenost, za kulturno stanje narave in ljudi na tem svetu in od vseh sprejemamo pobude za bodoče delo.

Živo zanimanje za ta vprašanja pri kmetijski zadrugi in občinski skupščini ter volja za sodelovanje pri vseh v Logatcu in okolici, do katerih smo se dosedaj obračali, nam dajejo ugodne obete za uspešno bodoče delo.

Prof. dr. Jože Ferčej

Razgovor o problemih vozačev iz Logatca v Ljubljano

Razgovor, ki ga je organizirala logaška SZDL, je potekal v Titovi dvorani Narodnega doma v petek, 30. 1. 1981. Razgovora se je udeležilo nekaj logaških vozačev in predstavniki avtobusnih podjetij SAP-Viator in Avtobusni promet Nova Gorica. Sestanek je vodil predsednik SZDL Logatec Vinko Hačič.

Težave logaških vozačev so seveda osredotočene na jutranji čas odhoda in popoldanski čas vrnitve. Iz navzkrižnega ognja Logačanov je bilo moč razbrati dejstvo, da je prevoz precej nekulturen, torej premalo je avtobusov. Prometni inšpektor, ki je tudi sodeloval v razpravi, je poudaril, da kontrola prevozov že več let miži vsaj na eno oko, ko dovoljuje stojišča na avtobusih. Povedal je, da Logačani premalo uporabljajo železniški prevoz. Odgovor na to je bil, da je železnica predraga, da ima 30-dnevno mesečno karto, kar je precej dražje od avtobusa. Težave pa niso samo zjutraj, temveč tudi zvečer. Tokrat ne gre za preobremenjenost, marveč za neustrezno uro. Tisti Logačani, ki si žele kulture v centralizirani Ljubljani, si te kulture v večernem času skoraj ne morejo privoščiti, ker gre zadnji avtobus prezgodaj nazaj.

To so v glavnem le nanizane misli, ki so se križale v razgovoru. Dosegli pa so tudi določeno soglasje, saj so predstavniki SAP-Viatorja obljubili v drugi polovici februarja še en avtobus v zgodnjem jutranjem času, kar bo vsaj trepotno omililo jutranje sardinjenje. Razveseljivo je bilo tudi slišati, da v istem podjetju razmišljajo o uvedbi primestnega prometa do Logatca v razmaku pol ure v jutranjem in popoldanskem času. Vse naj bi bilo jasno v drugem polletju.

V marčevski številki Logaških novic bomo posredovali celovito informacijo o petkovem sestanku. Za zdaj le toliko. Predvsem v vednost tistim Logačanom (pa tudi predstavnikom železnice, ki jih ni bilo!), ki so morda mislili, da bo na sestanku v Narodnem domu taka gneča, kakor zjutraj, pa jih ni bilo.

Primož Sark

Logaški kino v številkah

V navadi je že, da bralcem in kajpak gledalcem sporočimo številčne podatke o delovanju logaškega Kina v preteklem letu. Ti podatki so sicer nekaka suhoparna statistika, ki pa vendarle potrjuje upravičenost kulturne dejavnosti v Logatcu, za katero mirno lahko trdimo, da ima svojo publiko, tako v številu, kot v zvestobi.

Lani je obiskalo 242 filmskih predstav 31.045 obiskovalcev. Poprčen letni obisk je bil 128,2 obiskovalca na predstavo. Vseh filmov v rednih in izrednih terminih je bilo 159. Največji obisk je imel film SNEGULJČICA IN SEDEM PALČKOV, ki je pritegnil kar 621 obiskovalcev na treh predstavah. Uspeh je seveda razumljiv, saj Disneyeva mojstrovina privlači mlado in staro po vsem svetu tudi danes, po 40 letih nastanka filma. Najmanj gledalcev si je ogledalo film VELIKA LJUBEZEN LORDA NELSONA, samo 26. Kaže, da so romantični časi minili, vsaj kar se tiče obiskovalcev, ki veliko raje pridejo v kino, kadar se na platnu dogaja kaj bolj razburljivega od velike ljubezni angleškega pomorščaka.

V letu 1980 smo predvajali naslednje zvrsti (številka v oklepaju pomeni število filmov): komedije (31), drame (27), avanturistični filmi (26), kriminalke (22), vojni filmi (12), grozljivke (8), westerni (7), znanstveno fantastični filmi (7), risanke (6), glasbeni filmi (4), zgodovinski filmi (3), trilerji (3), življenjepisi (2) in športni filmi (1). Po mnogih letih so na prvem mestu komedije, ki so dovolj dobro obiskane, drame vseh zvrsti pa so zdrsnile na drugo mesto. Med državami, ki so proizvedle omenjene filme, je vrstni red sledeči: ameriški (82), italijanski (23), francoski (16), angleški (10), japonski (7), jugoslovanski (6), hongkonški (5), slovenski (2), kanadski (2), zahodnonemški (2), libijski (1), izraelski (1) in mehiški (1). Slovenska filma sta šteta posebej, tako da pomeni pójem »jugoslovanski« produkcijo ostalih jugoslovanskih proizvajalcev filmov. Najbolje obiskani jugoslovanski film je bil NACIONALNI RAZRED DO 785 ccm, ki si ga je ogledalo 380 obiskovalcev. Od dveh slovenskih si je največ gledalcev, kar 504, ogledalo KRČ.

Še nekaj podatkov: največ predstav je bilo v avgustu in oktobru (po 23), najmanj v juliju (16). Poletni mesec je mesec tombol, ki seveda zmanjšajo število predstav. Največ obiskovalcev v enem mesecu je imel februar (3.314), najmanj seveda julij (1.706). V februarju je bil poprčen obisk kar 150,6 na predstavo, torej najvišji letos, najnižji pa je bil junija (106,4).

Lani smo pričeli tudi z dejavnostjo Kino kluba, ki združuje osnovnošolce na pripravljenih predstavah zaključenega tipa. Lani je bilo 7 filmov, ki jih je obiskalo 1.579 otrok ali 225,5 na predstavo. Videli so znanstveno fantastični film, celovečerno risanko, dva vojna filma, western in dva dokumentarca. Dober odziv daje delavcem Kina poleta za nadaljevanje Kino kluba tudi v letošnjem letu, ko bomo organizirali še dodatna predavanja o filmu, povabili kakšne znane filmske strokovnjake in skratka skušali prispevati čim več za vzgojo mladine na področju filma.

Primož Sark

Sredi zagnanega dela

Logaški pihalni orkester bo leta 1983 slavil 70-letnico svojega vestnega in uspešnega dela. V teh dolgih letih, ki pomej skoro tričetrto stoletja, so si logaški godbeniki prizadevali razvijati zasedbo, zvočnost in izraznost.

Občni zbor je kritično spregovoril o delu, uspehih in zadregah v minulem letu. Kljub težavam, ki se pojavljajo v mnogih trenutkih največje delavnosti, je bil orkester s svojo dejavnostjo prisoten v najrazličnejših trenutkih veselja, radosti, prazničnosti, žalosti, da tudi ob največji lanski žalosti, ob smrti predsednika Tita. Javnosti se je sicer orkester predstavil 19 krat; eno najlepših doživetij je bilo za godbenike gotovo gostovanje v Lipici. Žal se orkester ni mogel udeležiti srečanja notranjskih pihalnih orkestrrov. Zadnje čase pa je za logaški orkester čutili vse večje zanimanje v sosednjih krajih, kar pomeni, da se je orkester na Notranjskem dovolj uveljavil.

Ena od nerodnih okolnosti v minulem letu je bila prav gotovo v tem, da se je dirigent Alojz Velkavrh odpovedal vodenju orkestra in je moralo vodstvo napeti vse sile, da je pridobilo novega dirigenta. Ta se je dela z godbeniki lotil z izredno voljo, veliko strokovnostjo in zagnanostjo, da lahko že sedaj orkester ugotavlja resnično smotrno izbiro novega vodje.

Druga pomembna nerodnost je gotovo v premalo zadovoljivi pripravi mladih godbenikov za vključevanje v delo orkestra. Pa mora tako orkester sam organi-

zirati dodatni glasbeni pouk marsikaterega kandidata, ki bi postal godbenik.

Sicer pa 40-članski orkester načrtuje za letos dokaj obsežen program dela: samostojne koncerte, promenadne koncerte doma in v gosteh, sodelovanje na srečanjih pihalnih orkestrrov, sodelovanje na krajevnih in občinskih manifestacijah na pogrebni in komemorativni svečanostih, sodelovanje s slovenskimi godbeniki v zamejnih nastopih v pobrateni občini Gacko. Prav tako načrtujejo godbeniki tudi ureditev prirediteljstva najbližjega vadbene prostora doma na Griču.

Godbeniki so na občinskem zboru izrazili tudi hvaležnost vsem delovnim organizacijam, kulturni skupnosti in ZKO Logatec, ki moralno in materialno podpirajo prizadevanja orkestra. Zahvala je šla tudi prejšnjemu upravnomu odboru, ki je vsem predsedniku Alojzu Černekcu in tajniku Cvetu Mačkcu za namreč dolgih dvajset let nepretrgoma sodelovala v upravljanju. Ivanu Černekcu izrekli priznanje in zahvalo za 50-letno neumorno delovanje v orkestru.

Občni zbor je nato izvolil upravni in nadzorni odbor v umetniški svet.

lali portret

Novi dirigent logaškega Pina orkestra je znani slovenski oblikovalec narodnozabavne glasbe France Korbar, rojen v Ljubljani 1938. Študiral pravo, prvostopenjski študij je končal na ljubljanski akademiji za glasbo, na televiziji zaposlen v organizaciji TV produkcije ter v glasbeni produkciji narodnozabavne glasbe.

Ali ste se od vsega začetka bavili z narodnozabavno glasbo?

Od začetka sploh ne. S šestimi letom sem se zaljubil v siko jazz; sprva sem veliko igral v velikem plesnem orkestru (big band) »Metro«, kasneje v akademskem plesnem orkestru, nato v manjših zasedbah, kjer smo predvsem gojili jazz.

Ali vam je kasneje prevzela narodnozabavna glasba?

Res je, kar je docela naravno. Rejete: jazz, zlasti s svojimi klasičnimi prvinami sodi v najbolj t glasbeni izraz, tam kamor di klasična glasba nasploh. Z odno glasbo je nekaj podobnega: njena naravnost in prvostopnost v čisti vrhunski izvedbi je bolj blizu klasičnim osnovam ziciranja. Seveda, imam v slih resnično čiste, vrhunske edbe, sicer je tudi na tem dročju mnogo kiča, kakor ga ahko na kateremkoli drugem sbenem področju.

Ali v katerih narodnozabavnih ansamblih se je oglašala že trobenta?

Že z enaindvajsetim letom n začel pri Veselih planšarjih,

nato pri Borisu Kovačiču, skoro dvajset let sem igral pri Slovenskem instrumentalnem kvintetu, nekaj časa sem vodil svoj ansambel, še vedno pa igram pri Dobrih znancih.

Ste se lotevali tudi komponiranja?

Tudi tega je bilo nekaj. Iz nadiha ljudske pesmi sem črpal motive za mnogotere narodnozabavne viže; med temi je bila gotovo najbolj popularna »Domovina«, pa »Očka moj« in še katera. Nekaj malega sem napisal tudi že za logaški orkester: fanfaro, ki je v začetku februarja naznanila začetek republiškega prvenstva v smučarskih skokih v Žibršah.

Kateri nagibi so vplivali na vašo odločitev za delo z logaškimi godbeniki?

Že dalj časa sem razmišljal o tem, da bi delal s pihalnim orkestrom. Dokaj bogate izkušnje z delom v manjših ansamblih so me pripeljale do spoznanja, da bi se dalo sorodno motiviko interpretirati tudi v orkestru, ki daje daleč širše možnosti, na višjem nivoju, z obsežnejšo literaturo, predvsem pa z večjimi izvedbenimi možnostmi. Logaški razpis me je toliko bolj pritegnil, ker sem sam po materini strani tudi nekaj Notranjca (mama je namreč Rakovčanka). In reči moram, da v logaški godbi vidim možnost za realizacijo svojih načrtov.

In ti so?

Rad bi pripeljal orkester do pravega muziciranja, programsko bi rad zadovoljil vsem stopnjam, zahtevam in dognanjem v sodobni glasbi, upoštevajoč estetske in tehnične norme. Želim, da bi orkester vzbudil čim več zanimja za glasbo, zlasti pri mlajših generacijah, ki jih je treba pridobiti za to plemenito udejstvovanje. Tudi najtežavnejša vaja naj bi bila užitek, ne pa neprijetna tegoba, užitek v ustvarjanju.

Veliko sreče, uspeha in zadovoljstva med Logačani!

Maš

KULTURNA KRONIKA

PRIREDITVE POD NOVOLETNO JELKO. – Dedek Mraz nas je obiskal v vsej svoji dobrotljivosti in šegavosti s kitaro in čarobno svečo. Radoživosti ni manjkalo kamorkoli je dedek Mraz prispel zdaj v večjem zdaj v manjšem spremstvu. Otroci so bili seveda nad vse hvaležni za darila in dedku Mrazu pripravili cele predstave.

Velja posebej poudariti domiselnost dramskega krožka z osnovne šole Edvard Kardelj, ki so pripravili priložnostno igrico Jane Milčinski »Najlepše darilo« v režiji Nuše Štefančič, dalje obetajoč nastop otroškega in mladinskega zbora pod vodstvom Zdravka Novaka ter prijetno in oblikovno razgibano predstavitev baletno ritmične skupine, ki jo vodi Lidija Burk.

Društvo mladih glasbenikov je s svojimi skupinami (z orkestrom in mažoretami) tudi letos sodelovalo v sprevodih dedka Mraza po ljubljanskih ulicah.

V dokaj podjetni organizaciji osnovne šole »8 talcev« in društva prijateljev mladine smo bili deležni še posebne paše za oči, za radovedne oči: velike in male; bila je to sklepna prireditev v Logatcu s pisanim sprevodom pravljčnih bitij, z nastopom dedka Mraza, mladih recitatorjev, pevcev, plesalcev in godbenikov. Vse živo, radostno – kakor se za ta čas spodobi.

Maš

NOVOLETNO SLAVJE V LAZAH. – Laze so z obnovljeno šolo pridobile lepo dvorano. Pionirji od 1. do 7. razreda so se takoj po uspeli proslavi ob 29. novembru začeli pripravljati na novoletno praznovanje. S pomočjo starejših so iz pene izdelali prirsčne lutke in se naučili lutkovno igrico z naslovom Novoletno praznovanje. Spored je bil popestren s plesom palčkov in snežink, ki so ustvarili pravo pravljčno vzdušje. Vsa dvorana je navdušeno pozdravila dedka Mraza, ki je obdaril otroke. Ob tej priliki se je dedek Mraz zahvalil svetu staršev, ki je pomagal pri organizaciji novoletne prireditve ter vaški organizaciji RK in gasilskemu društvu, ki sta prispevala vsak po 1.000 din kot kolektivno darilo podružnični šoli Laze za nakup učil.

I. Križman

Zdravniki v stalni pripravljenosti

za čas od 9. 2. do 16. 3. 1981

Od 9. 2. do 16. 2. – dr. Rupnik, tel. 741-471
Od 16. 2. do 23. 2. – dr. Rakuš, tel. 741-213
Od 23. 2. do 2. 3. – dr. Calić, tel. 741-559
Od 2. 3. do 9. 3. – dr. Skvarča, tel. 741-235
Od 9. 3. do 16. 3. – dr. Rupnik, tel. 741-471

Stalna pripravljenost traja med tednom od 20. ure do 6. ure. V soboto traja od 18. ure do ponedeljka do 6,30 ure. Čez dan obiskujte splošno ambulanto.

Razpored

stalne pripravljenosti in dežurstva veterinarske službe za območji občin Logatec in Vrhnika za mesec februar 1981

Od 9. 2. do 16. 2. – Ivo KLAJŽ, dipl. vet., Vrhnika, Klis 6, tel. –
Od 16. 2. do 23. 2. – Anton GORNJAK, dipl. vet., Vrhnika, Ljubljanska 1, tel. 751-023
Od 23. 2. do 2. 3. – Ivan Kobal, dipl. vet., Logatec, Titova 7, tel. 741-234

Razpored umetnega oseenjevanja

Od 1. 2. do 28. 2. – Vinko RUŽIČ, kmet. teh., Logatec, Notranjska 51, tel. – (za območje SO Logatec)
Od 1. 2. do 28. 2. – Zlatko Sodja, vet. teh., Ljubljana, Bratov Učakar 57, tel.

Vodja enote Vrhnika
Ivan Kobal, dipl. vet.

vabimo vas

V marcu je na sporedu nekaj odličnih filmov, na katere bi vas v tem zapisu rad opozoril. V prvi vrsti je to film nemškega režiserja Volkerja Schlöndorfa PLOČEVINASTI BOBEN. Film je dobil lanskega oskarja za najboljši tuji film in lahko rečemo, da ga je tudi zaslužil. Scenarij je nastal po predlogi pisatelja Güntherja Grassa. Zgodba govori o mladeniču, ki je sklenil, da ne bo več rasel, ker noče stopiti v svet odraslih – svet nasilja in vojne. Poetična drama, ki ima mnogo elementov komičnega, se odvija pred našimi očmi v napetem dejanju. Odlično so zaigrali vsi igralci na čelu z 12-letnim Davidom Bennetom, Danielom Olbrychskym in Charlesom Aznavourjem. PLOČEVINASTI BOBEN je zagotovo eno največjih del filmske umetnosti in veseli smo, da ga lahko konec marca predstavimo tudi našim gledalcem.

Naslednji film, vreden opozorila, je ameriški film ŠAMPION. Govori o propadlem boksarju, ki ga je zapustila žena, in o malem sinu, za ljubezen katerega se oče ponovno vrača v ring na odlično borbo svojega življenja. Drama pretresljivih značajev in vloge Fay Dunaway, Jona Voighta in Rickyja Schroderja, ki nas pričajo v celoti. Film je še posebej namenjen mladim gledalcem, saj nosi sporočilo, vredno, da si ga zapomnimo.

DEKLE MADO vabi že z imenom režiserja Clauda Sauteta in igralci Michelom Piccolijem, Ottavio Piccola in Romy Schneider. Zgodba se suče okrog petdesetletnika, ki doživlja poslovne neuspehe, se zateka k pol-prostitutki, najde pa razumevanja pri bivši ljubici. Navidez je to nekakšna melodrama, toda odlično zarisano značaji in dobra igra nam predstavijo situacijo, ki je vsaj v posameznih detajlih znana nam vsem. Vsi pač ne rešujemo svojih problemov na enak način.

Zanimiv in spet z odličnimi igralci je film BETSY, to je ime novo konstruiranega avtomobila, ki nastane v neki izmišljeni tovarni jeklenih konjičkov. Pripoved se suče okrog spora generacij in družinskih nasprotij, homoseksualizma, gangsterizma in še kaj. Film je nastal po znani uspešnici Harolda Robbinsa, ki ga poznamo tudi pri nas. Vsekakor pa pritegne film tudi zaradi odličnih igralcev: Roberta Duvalla, Katherine Ross in Laurence Oliviera.

V posebnem popoldanskem terminu, v četrtek, 19. marca, bo na sporedu edinstvena celovečerna risanka ANA IN ANDY. V njej nastopa šestletno dekletce, vsi ostali liki so risani. Zgodba je pravljica, razumljiva in napeta, za vse starosti. Ob poplavi Tomov in Jerryjev še nekaj drugačnega, pristrčnega.

Že tolikokrat smo danes omenili dobre igralce, pa jih dajmo še enkrat. Christopher Plummer (kdo se ga ne spominja iz MOJE PESMI, MOJE SANJE), Donald Sutherland (znan iz 20. STOLETJA in iz MASHA), Genevieve Bujold (zadnjič smo jo videli v KOMI) in velikan angleškega gledališča in partner nesmrtnice Grete Garbo Sir Jonh Gielgud – vse to so junaki napetga filma SHROCK HOLMES IN JACK RAZPARAČ. Vsebine nima smisla razkrivati, obljudimo lahko, da se boste odlično zabavali ob domislicah nesmrtnega detektiva.

Lo dolgem času je na sporedu spet western z naslovom ORLOVSKO KRILO. To je prava indijanarica, z vso romantiko in nasiljem Divjega zahoda.

Nekaj posebnega je znanstveno fantastični film DEMONSKO SEME. To je zgodba bitja, ki nastane po združitvi ženske in stroja. Nenavadna ideja, ki pa grozljivo v prispodobu prikazuje človekovo zasužnjenost s strojem, kompjuterjem in podobnim.

Za konec naj omenim še dva »žgečkljiva« film ZDRAVNIKI LJUBIJO GOLE in ŠPANSKA MUHA. Prvi je komedija iz sveta gledališča, kjer zdravnik »zdravi« igralke. Drugi govori o ljubezenskem napoju, ki ga nepričakovano proizvede mednarodni prevarant. Zabaven film.

Marec je torej res mesec odličnih filmov. Upam, da najdete kakšnega tudi zase.

Primož Sark

Filmski spored

- 27.– 1. hongkonški avanturistični PEST VELIKEGA ZMAJA, režija L. Wei, glavna vloga Bruce Lee
- 28.– 1. angleška erotična komedija ŠPANSKA MUHA, r. B. B. Kellet, gl. vl. L. Phillips, L. Thomas
3. francoska družbena drama DEKLE MADO, r. C. Sautet, gl. vl. M. Piccoli, O. Piccolo, R. Schneider
- 6.– 8. ameriška drama ŠAMPION, r. F. Zeffirelli, gl. vl. J. Voight, F. Dunaway, R. Schroder
- 7.– 8. ameriški western ORLOVSKO KRILO, r. A. Harvey, gl. vl. M. Sheen, H. Keitel
10. ameriški znanstveno fantastični DEMONSKO SEME, r. D. Cammel, gl. vl. Julie Christie, F. Weaver
- 13.–15. ameriška kriminalka SEDEM NEBEŠKIH DEKLET, r. G. Clark, gl. vl. Jack Palance, P. Lawford
- 14.–15. italijanska kriminalka POLICAJ, KI JE LJUBIL ŽENSKO, r. F. Prosperi, gl. vl. L. Merenda, M. Baxa
17. ameriška drama BETSY, r. D. Petrie, gl. vl. L. Olivier, R. Duvall, K. Ross
19. ameriška celovečerna risanka ANA IN ANDY, r. R. Williams
- 20.–22. ameriški znanstveno fantastični PEKEL V VSEMIRJU, r. L. Coates, gl. vl. C. Munro, M. Gortner, C. Plummer
- 21.–22. kanadski avanturistični SHERLOCK HOLMES IN JACK RAZPARAČ, r. B. Clark, gl. vl. James Mason, C. Plummet, D. Sutherland, G. Bujold, Sir Jonh Gielgud
24. italijanska drama NEVARNA IGRAČA, r. G. Montaldo, gl. vl. N. Manfredi, M. Jobert, A. Foa
- 27.–29. argentinska komesija ZDRAVNIKI LJUBIJO GOLE, r. G. Sofovic, gl. vl. G. Royo, G. Millian
- 28.–29. zahodnonemška vojna drama PLOČEVINASTI BOBEN, r. V. Schlöndorff, gl. vl. D. Bennet, M. Adorf, D. Olbrychskym, C. Aznavour
31. ameriški avanturistični KATARINA IN CO., I. Reitman, gl. vl. B. Murray, H. Atkin, K. Lynch

LOGAŠKE NOVICE

ZAČARANA RESNICA

Lani smo negodovali, da denarja je preveč, premalo stanovanj. Letos pač je stanovanj preveč, denarja pa vse manj.

ODLOK NA ODDIHU

Življenje mimo teče, dokler da plaz snega s sosedne strehe ne sproži smrtno nam nesreče.

ZELENO IN MODRO

Ce modra barva nam modrost razkriva, je treba bančni formular le »modro« izpolniti. Če pa, na primer, hočemo poskusiti z zeleno, denarja pač takrat ni moč dobiti.

KRAS

Logaške novice – glasilo SZDL občine Logatec. Predsednik izdajateljskega sveta Franc Jerina. Ureja uredniški odbor. Glavni odgovorni urednik Primož Sark. Številka žiro računa 50110-678 87486. Tisk Šolski center tiska in papirja, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije SR Slovenije št. 421-1/72 je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.